

Жукевич С.М.

кандидат економічних наук, доцент,

Шмиглик М.І.

магістрант

Тернопільський національний економічний університет,

м. Тернопіль, Україна

ОБЛІК, АНАЛІЗ І КОНТРОЛЬ В УПРАВЛІНСЬКІЙ СИСТЕМІ ЗАКУПІВЕЛЬ ТОВАРІВ, РОБІТ І ПОСЛУГ ЗА ДЕРЖАВНІ КОШТИ

В умовах обмеженості фінансових ресурсів відбувається трансформація ролі закупівель товарів, робіт і послуг для державних потреб. Державні закупівлі стають не тільки способом забезпечення товарами і послугами державного сектора, а й інструментом для вирішення таких завдань як: підтримка окремих вітчизняних галузей, стимулювання регіонального розвитку, забезпечення соціального рівноправ'я, підтримка малого і середнього бізнесу, забезпечення освіти та охорони здоров'я, охорона навколишнього середовища та багатьох інших специфічних задач державного управління.

Головну роль у фінансово-господарській діяльності має його обліково-аналітичне забезпечення й контроль, які є запорукою ефективного управління функціонування суб'єктів бюджетної сфери та високої якості послуг, що надаються. Інакше кажучи, розвиток облікової, аналітичної та контрольної функцій управління в умовах ринкових перетворень набуває особливої актуальності. Зупинимося на розгляді кожного елемента системи.

Інформацію про прийняття рішень для функціонування будь-якої ланки ринкової економіки вимагає, правдивої та об'єктивної інформації про господарські процеси та результати діяльності суб'єктів господарювання надає система бухгалтерського обліку [1].

Основним нормативним документом є Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», що встановлює правові засади організації, ведення та складання звітності в Україні і його дія поширюється на бюджетні установи. Також організація та методологія бухгалтерського обліку в бюджетних установах регулюється такими документами: інструкції та накази Держказначейства України, Міністерства фінансів, наказами Міністерства статистики (Держкомстат) та іншими нормативними актами.

Сутність контролю закупівель за державні кошти проявляється через його мету – встановлення відповідності проведених процедур закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти вимогам законодавства у сфері публічних закупівель, забезпечення усунення виявлених порушень та запобігання їх вчиненню в подальшому [2]. Відтак, контроль повинен бути на всіх стадіях закупівельного процесу і виконанні умов договору й ефективного використання придбаних товарів, отриманих належних послуг, виконаних робіт (рис. 1).

Формування методики аналізу і контролю розподілу і використання бюджетних ресурсів на закупівлю товарів, робіт і послуг потребує конкретизації складових аналітичного процесу в межах організаційно-інформаційної моделі, яка забезпечить досягнення поставленої мети.

Основними завданнями є: аналіз постачальників, споживачів, посередників; визначення потреб у товарах, роботах, послугах; оцінка встановлених нормативів забезпеченості товарами; оцінка конкурентоспроможності конкурсних пропозицій [3].

28 червня 2019 року, м. Тернопіль

Рис. 1 Місце аналізу і контролю в управлінні системою закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти

Аналізуючи державні закупівлі як макропроцес, то слід при цьому виділити наступні блоки:

- Кількісна структура державних закупівель: частка відкритих торгів у загальній кількості конкурсних державних закупівель; частка закупівель у одного учасника у загальній кількості конкурсних державних закупівель; частка скасованих закупівель та визнаних такими, що не відбулися, у загальній кількості державних закупівель.

- Рівень інтенсивності конкуренції державних закупівель: середня кількість учасників на 1 торг; середня кількість учасників, які взяли участь у відкритих торгах; середня кількість учасників, які взяли участь у запиті цінових пропозицій.

- Рівень витрат на здійснення державної закупівлі: витрати замовника на 1 грн. вартості закупівлі; витрати замовника на 1 грн. економії державних коштів.

- Економія державних коштів у результаті конкуренції: абсолютна економія державних коштів при здійсненні державних закупівель; відносна економія державних коштів при здійсненні державних закупівель.

- Ступінь виконання договорів про закупівлю: частка договорів, які виконані із затриманням термінів поставки; частка договорів, по яких подані рекламації щодо якості поставки; частка розірваних договорів.

Таким чином, ефективна система обліку, аналізу й контролю закупівель за державні кошти повинна створювати сприятливі умови не тільки для задоволення потреб споживача, а й забезпечувати розвиток конкурентного середовища в процесі придбання замовником товарів, робіт і послуг за державні кошти.

Список використаних джерел

1. Мельников О. С. Становлення та розвиток системи державних закупівель в Україні / О.С. Мельников // Держава та регіони. - 2011. - № 2. - С. 40-41.
2. Харченко Г. А. Шляхи вдосконалення управління державними закупівлями в Україні / Г.А. Харченко // Держава та регіони. - 2012. - №2. - С. 136-139.
3. Жукевич С.М. Аналіз закупівель товарів, робіт і послуг за державні кошти // Облік, оподаткування і контроль: теорія та методологія: матеріали II міжнародної науково-практичної інтернет-конференції (м. Тернопіль, 27 листопада 2017 р.) Електронний ресурс: Режим доступу: <http://dspace.tneu.edu.ua/>

Іонін Є.Є.

доктор економічних наук, професор
Донецький національний університет імені Василя Стуса
м. Вінниця, Україна

АНАЛІТИЧНІ ІНДИКАТОРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ КОНЦЕПЦІЇ БЕЗПЕРЕРВНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

До числа базових концептуальних основ бухгалтерського обліку з позицій управління майном підприємства, належить концепція діючого підприємства або безперервності діяльності (going concern). Дана концепція враховує майнову відокремленість суб'єкта господарювання від майна і зобов'язань її власників. Майно відображається в активі балансу, включає в себе необоротні та оборотні активи, які контролюються і втілюють майбутню економічну вигоду.

Для досягнення цілей підприємства здійснюється використання всіх його ресурсів, що забезпечує виробництво і реалізацію продукцію, що знаходить своє вираження в обсягах продажів і веде до отримання доходів. Процес безперервної діяльності вимагає, щоб підприємство отримувало прибуток. Її капіталізація є необхідною умовою тривалості функціонування підприємства, його стабільності в ринковому середовищі. Це в свою чергу забезпечує реалізацію концепції збереження капіталу: фізичного та фінансового.

Безперервність діяльності суб'єкта господарювання передбачає адекватне виконання ним певних зобов'язань. Це вказує на залежність функціонування підприємства від його платоспроможності, тобто своєчасного і повного погашення своїх зобов'язань: суб'єкти господарювання найчастіше припиняють свою діяльність через брак грошових коштів, тобто при недостатньому рівні платоспроможності, ніж при недостатній рентабельності [1, с. 192].

Таким чином, можна зробити висновок про те, що можливість реалізації безперервної діяльності знаходиться у прямій залежності від власного капіталу і зворотної залежності від зобов'язань. Це в свою чергу обумовлює необхідність дослідження вагоміших аналітичних індикаторів що забезпечують стабільність роботи підприємства у тривалій перспективі з урахуванням конкурентної боротьби.

Представлені 5 основних індикаторів та узагальнюючих аналітичних показників системно обумовлюють безперервність діяльності суб'єкта господарювання і дають можливість побудови системи деталізованих абсолютних і відносних показників.

Збільшення валюти балансу найчастіше у діючих методиках фінансового аналізу, затверджених органами виконавчої влади, оцінюється позитивно з наступною інтерпретацією про збільшення обсягів діяльності, масштабів підприємства. Проте необхідно враховувати, що цей результат може бути досягнуто за рахунок дооцінки основних засобів та інших активів, що впливає на збільшення майна та власного капіталу.